

PODAHAJ BÓH

ČAS OPIS EVANGELSKICH SERBOW

9. čisło

Budyšin, september 1975

Lětnik 25

Hrono na požnjeno 1975

Štož wudźela, njech wudźela z wutrobnej swěrnosću

Rom. 12,8

Zo druhim něšto darimy, móže wšelake přičiny měć. Naš dar móže być znamjo lubosće, hdyž na příklad muž swojey žonje něšto dari. Naš dar pak móže tež znamjo našeho džaka być, hdyž na příklad džěci swojim staršim něšto darja. Naš dar pak móže tež znamjo našeje česćownosće być.

Móžno pak tež je, zo chce něchtó z darom něšto cyle druhe. Snano jenož swój dar přinjese, dokelž so sluša, něšto k narodninam a k hodam dać. Druhdy však so mi zda, zo chce sebi tón abo druhí ze swojim darom wulke mjeno sćinić, zo chce pokazać, kelko ma a móže dawać. Móžno však tež, zo za swój dar hišće wjetši wot tamneho wočakuje.

My křesćenjo chcemy so prašeć:

Što praji Bóh k tomu?

Naše hrono na september wotmolwi:

Štož wudźela,

njech wudźela z wutrobnej swěrnosću.

Zawrjene wrota

Potajkim: Naš dar a naše nutřkowne zmyslenje dyrbitej sej wotpowědać. Naš dar njeje tohodla daty, dokelž bychmy za njón materielný abo duchowny wužitk wočakowali. Chrystus praji:

Hdyž pak ty jalmožinu dawaš, njech twoja lěwica nje-wě, što twoja prawica čini. (Mat. 6,3).

Haj, Bože slowo hišće praji: Dawaj zwólniwje a nic nućeny. Budž šćedriwy a njehladaj jenož swojeje lěpšiny.

Wjesoleho dawarja Bóh lubuje. (2. Kor. 9,7).

Z tym je tež prajene, zo ma so wudźeleć po potrebnosći a po žanych druhich zasadach.

Štož dawa, tomu hroža někotre spytowanja:

wočakowanje džaka,

nadžija na narunacy dar,

poddana zwólniwosć wobdarjeného.

Štož dawa, njech so hlada tajkich spytowanjow! K „wutrobnej swěrnosći“ našeho hrona sluša tež, zo wudźělamy jako tajcy, kiž njejsu na to hordzi, ale kiž to činja, dokelž su Bože slowo slyšeli a přiwzali:

Lubuj swojeho blišeho kaž sebjě sameho.

Hdyž wo dawanju přemyslujemy, nohcemy zabyć, zo je naš dar blišemu naš džakowny dar Bohu. Bóh dawa nam tak wjele, zo mamy z toho dale dawać. Pobožni bibliskeho časa dawachu samo džesatk — džesaty džěl

wšěch dochodow. Je to přewjele? Što pak mamy, štož nam njeby wot Boha było date?

Štož sće sćinili jednomu z tutech mojich najmjenšich bratrow, to sće mi sćinili, praji Chrystus.

Naše dary za wosadu su džak Bohu, dokelž pomhaja twarić Chrystusowu cyrkej.

Dže to předaloko?

Što wostanje mi?

Tak so praša njewěra. Bóh w swojey lubosći nas zdzerži — nic my sami ze swojeje mocy.

Što dyrbjal ja druhim dawać?

Što dari mi něšto?

Je woprawdže tomu tak? Ty dóstawaš tójšto wot druhich. Přemysluj wo tym a budžeš so džiwac. Spominaj na Bože dary. Ty zawěrnje njemóžeš prajić: Mi nichtó ničó njedawa.

Dalši zaso měni: Ja ničó dać njemóžu, dokelž sam wšo za sebjě trjebam. Što je so wšo chowalo na lubi a w kólnjach, dokelž so snano hišće raz trjeba. Ženje njeje k tomu dóšlo. Snano by jedyn druhí to trjebać móhl, štož sy ty njetrjebawši chowal.

Někotryžkuli pak wotmolwi: Ja však bych rady woprowal, a sym to tež prjedy činil, ja pak njemóžu wjac, kaž bych sam rad chcył. Ja njejsym bohačk. Tomu bych ja prajil: Čitaj Mark. 12,41—44! Tam so wo chudej wudowje praji, kiž móžeše jenož mały pjenježk woprować, zo je wjace dala, dyžli wšitcy druzy. To tola rěka, zo pola Boha druha měra plaći hać pola nas.

Čłowjek widzi, štož je před wočomaj.

Knjez pak widzi wutrobu.

Wyše toho njemysli naše hrono jenož na pjenjezy, ale zo bychmy ze wšěmi swojimi mocami a móžnosćemi služili. Japošto! Pawoł pisa w listě na Romskich na 12. stawje, zo mamy wšitke Bože dary prawje naložować. Albert Schweitzer, kiž je před 10 lětami zemřel, je to na swoje wašnje spytal.

Hdyž 14. septembra, na dnju Nutřkowneho misionstwa, w Božich službach, na tole skutkowanje našeje cyrkwe spominamy, chcemy na to myslić, zo pomoc chorým a bédnym je tež džak Bohu, kiž je nam kazal:

Štož wudźela,

njech wudźela z wutrobnej swěrnosću.

Albert-Hrodzišćanski

Jeremias je podarmo měr předował

Njewěréce falšnym profetam, kotřiž troštujaja lud w jeho nježbožu z próždnyimi rěčemi a praja: Měr, měr! — a tola njeje měr.

Polěpšuj so Jeruzalemje, zo by so Boža wutroba wot tebjě njewotwobročila, zo by Bóh z tebjě puscinu nje-šćinil, kraj, w kotrymž nichtó njebydli.

My čakamy na měr,

ale podarmo,

na čas zahojenja,

a hlej, wón je strach.

Ach, zo bych wody dosć měl we hłowje, a mojej woči sylzowe žórlo byle, zo bych woplakował wodno a w nocy zbitych mojeho luda.

Poklaty je tón džěń, na kotrymž sym so narodzil.

Tón džěń, na kotrymž je mje moja mać porodžila,

njebudž požohnowany.

Cyrkwinski kongres

Štož z was je směl pódja byc na Serbskim cyrkwiniskim dnju, tón je tam tež wšelake słyšał wo cyrkwiniskim kongresu a wo cyrkwiniskim dnju Sakskeje krajneje cyrkwyje kónc meje/spočatk junija w Drježdžanach. Ja mějach składanosć so na woběmaj zarjadowanjom wobdźělic a chcu wam něšto z toho powědać.

Zarjadowani steještej pod hesłom „Po puću k wosadze přichoda“ („Unterwegs zur Gemeinde von morgen“). Tuta tema nawjaza na posledni cyrkwiniski kongres w Drježdžanach před sydom lětami, kotryž zaběraše so z nadawkami cyrkwyje za druhich. Tehdy běše so podšmórnyło, zo njeměta cyrkej eksistować sama za sebje, ale zo měta dopomhać k tomu, zo ludžo, kotřiž wo Jezusu ničo njewědža, z nim do kontakta přinuđu. Hłowny referat při zahajenju lětušeho cyrkwiniskeho kongresa měješe Magdeburgski biskop Krusche. Wón rjekny mj. dr., zo po puću k wosadze přichoda je džensniša wosada w pisanym zestajenju, nic jenož w prawnisce rjadowanej formje konkretnje wosady jedneje wjeski, ale tež w formje najwšelakorišich skupinow. Tajke skupiny su husto jara aktiwne w swojej zwólnosci byc žiwe po božim słowje. Puć do přichoda je za wšitke tute rozdźelne eksistencne formy jedneje wosady puć do situacije mjeńšiny, w kotrejž dyrbi wosada byc žiwa bjez podpěry ze strony towaršnosće. To pokaže so tež w tym, zo budže we wosadze přichoda wo tójšto mjenje hłownohamtskich sobudźelačerjow. Tuž maja so wotpowědne kmanosće a wobdarjenosće mjez wosadnymi samymi wotkrywać. Puć do situacije mjeńšiny rěka žiwjenje wosady mjez wulkej wjetšinu njekřesćanow. Njekřesćenjo wočakuja wot nas wobswědčenje našeje wěry, dokumentowanje toho, štož nas na Boha wusměrja. Woni z našim hustodosć strachoiwym zadźerženjom w tutym nastupanju přezjedni njejsu. Z pra-

wom woni tež wočakuja, zo by tež přez naše džěło w towaršnosći dopředka šło, zo by móhi kóždy w njej žiwy byc a zo bychy ludžo sej byli mjez sobu z přećelom. Cyrkej přichoda rěka nimo toho zhromadnosć z křesćanami drugeho wěrywuznaća, rěka ekumeniska zhromadnosć.

Ze zasadnymi mysličkami hłowneho referata zaběraše so potom džesac

dawk, rozmyslować wo swojim puću w konkretnym wobswěće. Při tym stupitej biblija a jeje ewangelij jako zakład eksistencny zaso do centra cyrkwiniskeho žiwjenja, Dr. Hempel zwurazni, zo wotwisuje wot kóždeho jednotliwca, kak z cyrkwu w přichodze dale pońdže. Jeho přednošk, kotryž wón na hłownych kemšach w Křižnej cyrkwi a w Domje diakoni-

Cichi holanski puć w młyn nazymskim slóncu.

wšelakich skupinow w žiwej diskusiji. Najwjace zajimcow namaka při tym skupina pod temu „Hdyž so nas susodža prašaja (Wosada a njekřesćenjo)“. Džěše tam w jara wotewrjenej atmosferje wo cyle aktualne prašenja, na př. wo mjezy za towaršnostne sobudźěło křesćanow, wo wobdźělenje na młodžinskej swjećbje, wo stejišćo k přetorhnenju samodruhosće, wo modlitwu za wojakow w NLA a wo mandželstwo mjez křesćanom a njekřesćanom.

W srjedzišću njezdělnišeho cyrkwiniskeho dnja steješe přednošk krajneho biskopa dr. Hempela wo hłownej temje cyłeho zarjadowanja. Knjez biskop wuchadžeše z dowěry křesćanskeje wosady do přichoda, kotryž ma Boh sam w rukomaj. Wosada ma na-

skow dźeržeše, bu ze žiwym wothłosom přijaty.

Mnohostronske mjeńše zarjadowanja dowupjelnichu program cyrkwiniskeho kongresa a cyrkwiniskeho dnja, na př. kabaret, oratorij wo byšim měšniku a pozdžišim rewolucionaru Camilo Torres, spěwanje Křižneho chóra, hudjenje pozawnow, paslenje a molowanje kaž tež popołniše kemše we wšelakich Drježdžanskich cyrkwjach.

Wšěm wobdźělnikam kongresa a cyrkwiniskeho dnja drje je so zešlo kaž mi: Z wulkej radosću a džakownosću smědžach w Drježdžanach přebywać. Nětko na nas zaleži, zo by z natwarjenych mysličkow wšitkich zarjadowanjow tež w našich wosadach něšto plyněć było.

Mysle při pućowanju

Mój přećel a ja so rozmołwjachmoj ducy wo čłowskim žiwjenju. Při tym mój přećel na to pomysli, čłowske žiwjenje z pućowanjom přirunować. Mi so tale mysl lubješe. Někotre z naju myslow chcu wam tu napisać.

Při pućowanju mamy najradšo rjane puće a dobre dróhi. Po nich so hladce chodži, a njetrjebamy so bojeć, zo so zakopnjemy. Tak sebi přejemy hladke žiwjenje bjez starosćow. Ale kaž při pućowanju, tak přinuđu tež w žiwjenju špatne a starosćiwu puće.

Při tym běchmoj z přećelom dale šloj. Puć so zawiny. Přeco jenož mały kusk puća bě přewidjeć, zo njewědžachmoj, kak dale pońdže. Wobaj spominachmoj na puć žiwjenja, kotryž so druhdy tež tak njepřewidžomnje wije.

„Puć w runinje je lépsi. Tam přewidžiš, zo žane njelubozne překwapjenja na tebje nječakaja“ – praješe mój přećel a doda: „Tež w žiwjenju chcemy, zo by po našim planje šło, a so bojimy njelubych překwapjenjow.“

Připołdnju bě horco.

„Nimamy tež w žiwjenju tajke horce časy z wulkim džěłom, hdžež so za chlódkom žedžimy, za měrnišim žiwjenjom?“

„Připołdniši čas horceho slónca – to je žiwjenje w našich najlěpšich lětach.“

Ludžo so z namaj zetkachy a so naju za pućom prašachy. Mój jich kónc sobu wzachmoj a pokazachmoj jim prawy směr.

„Ze wšelkimi čłowjekami so zetkamy, džemy z nimi kónc kromadže a jich zaso z wočow žubimy.“

„Wjele dobrych towaršow po puću žiwjenja smy poměli.“

„– a drohoty smy wot nich nazhonili.“

„Někotrych smy so jenož skrótka dohladali, dokelž přendźechu překi přez naš puć.“

„Samo naše džěci su jenož krótki čas z nami po puću. Bórže nas wopuščaja, dokelž dyrbyja sami po swojich pućach dale kroćić.“

Sčežka nahle postupowaše, a mój dyrbjachmoj husćišo pozastawać a wotpoćować.

„Z lětami budže so namaj přeco čěšo stupać. Mocy budžeja woteběrać.“

„Hladaj wróćo! Njebě to rjane puć? Daloki – ale krasny! Rjane zańdžene lěta!“

„Pój dale!“

„Wróćo hladać pak je tež nuzne a dobre.“

„– ale zaso so dopředka zložić a dale kroćić!“

Kóždy měješe na swoje wašnje prawe. Zlě, hdyž to nohcemy připoznawać.

„Wěš, kak tehdom přindźechmoj do njewjedra?“

„– zo so wadžachmoj?“

„Ně, do woprawdžiteho hrimanja, blyskanja a dešća. – – – Prawje wšak daš, naju rozkora bě kaž tajke njedobre njewjedro.“

„Hórje je, hdyž so w chorosći a njezbožownych časach z Bohom wadžimy.“

Na rozpuću.

Kak chcemoj dale? Horje do wyšin? Tam budže snadź zyma a puće strašne. Mamoj hišće mocow dosć za wyše hory? Puć z namaj njeznaty. Što potom, hdyž so k wšemu hišće

zablůdzimój? Puć dele je nahly a tež nic bjez stracha.

Derje nam, hdyž wěmy: Jedyn z nami chodźi po wšěch pućach přez doły a hory, w hubjenstwje a we wjesolých časach — naš Knjez Jězus Chrystus. Wón nas wěsće domoj dowjedže. Albert-Hrodzišćanski

1415–1975

Njedzelu, 6. julija 1975 bě tomu 560 lět, zo Jana Husa, pobožneho profesora Praskeje uniwersity, jako kecarja w Konstanzu (Bodensee) spalichu. W Betlehemskej kapli, hdžež je Jan Hus krótke, ale wažne lěta w čistej lubosći k Bohu a k čłowjekam Ewangelij předował, je lěta na wopomnianskej Božej službje

patriarch Čěskosłowakskeje husitskeje cyrkwe
dr. Miroslav Novák

takle so modlił:

Knježe,
naš Božo a naš Wótče!

My so džakujemy za žohnowanje, kotrež je so nam dóstalo wot Tebje, zo sy nam zbudził profetu wěrnosće a lubosće, mištra Jana Husa. My spominamy na jeho wopor žiwjenja za Twoju wěrnosć, kotryž je jeho mjeno donjesł do wšeho swěta, kotryž je jeho nam za přikład sćinił. A my přirunamy swoju słabosć z mocu jeho wěry. Ty sy stał při nim w jeho wjowanjach a spytowanjach. Stej tež pola nas, kiž my nosymy jako husitska cyrkej jeho drohe mjeno a mamy za njo před swětom so zamołwjeć. Daj, zo njebychmy nihdy zabyli słowo Ewangelija: Čin to a budžeš žiwy. Nic jenož stajnje wo lubosći přemyslować a rěčeć. Ty sebi žadaš, zo bychmy kaž Jan Hus po wěrnosći žiwi byli, kotruž Ty nam dawaš poznać. Daj, Knježe, zo bychmy jeho swěrní potomnicy byli. Daj, zo bychmy byli poňni lubosće jedyn k druhemu — předewšěm pak k Tebi, kiž sy ty naše žiwjenje. Hamjeň.

Český zápas 20. 7. 1975

1. septembra 1939 — 8. meje 1945

2. swětowa wójna

Njesměrna žalosć rěči z tutoho pomnika. Dolho we Wařawje před nim stejach. Skoro njemůžeš so sylzow dowobarać. Młoda mać wot granatow zrudnje roztorhana, smjertnje zranjena, zawostaji tu strowe džěćatko, kotrež so dowěrliwje k swojeje maćerce tula. K njej wono słuša. Při jeje wutrobje je wono wuchowane — a tola je hižom surowje wopušćene.

Jedyn wobraz z milionow.

Wařawa je wosebje wjele zrudoby nazonila.

Spominajmy na grawočiwosć poslednjeje wójny. Njeje pak so tež we wójnje tu a tam wopokazalo krasne rjekowstwo, zmužitosć, swěrne kamedarstwo? Mi so zda, zo mamy winowatosć jenož rěčeć wo strašnym, smjertnym hrěchu wójny. Nječěsmy „rjekow“, kotřiž so druhich zabili, ale žarujmy wo zabitych.

Bohate žiwjenje duchowneho

26. meje 1974 by swjećil swoje 80-činy něhduši farar w Marianskich kupjelach (ČSSR) duchowny a inženjer Milutin Jakovljevič. Před 15 lětami bě wotešoł na wotpočink a před 13 lětami zemrě.

Wón so narodil 26. 5. 1894 w Beogradže (Juhosłowjanska) jako najstarši ze sydom džěci oficěra Spasoja Jakovljeviča. Swoje džěćatstwo je přežiwił w stajnym přeahowanju wot jedneje wójnskeje twjerdziny do drugeje, kaž bu jeho nan přesadzowany. Hdyž bě Milutin 10 lět stary, bu jeho nan do Berlina posłany, zo by tam nakupował čězke brónje za serbiske wójsko. Swojeho syna wza sobu na wukublanje, kaž to w domiznje možno njebě. Serbiska dyrbješe so hakle zhrabać po pjećstowlětnym wotročtwje pod Turkowskeje. Hdyž pak w Praze pozasta pola přecelow słowjanskeho kluba, wón jeho po jich radže tam wostaji. Jedyn z tutych přecelow Milutinej poskići domjacnosć za cyły čas jeho přebywanja w Praze. Wón tam zakładnu měsčansku šulu wuchodži a njedzelu bě stajnje na Božej službje pola duchowneho wótca Ryžka w prawoslawnej cyrkwi swjateho Mikławša w Starym měsće. Wón potom studowaše ratarstwo najprjedy w Roudnice a na to w Táboru. Tam pak jenož jedne lěto, přetož hdyž bě doma na prězdinach, wudyri přenja swětowa wójna.

Milutin přizjewi so jako dobrowólnik do wójska a dyrbješe z cyłym serbiskim wójskom cofać hač do Grjekskeje. Serbojo posłachu italsku lóž po serbiskich studentow, dokelž wědzachu, zo budže wótny kraj po wójnje nuznje trjebać narodnu inteligencu. Pře wšelke strachi dojedže lóž zbožownje do francoskeho města Marseille. W swojim ratarskim studiju móžeše nětk w Montpellier pokročować a doby sej swój inženjerski diplom w Parisu, hdžež so zežiwi jako pohně.

Mjeztym skónči so wójna, a inženjera Jakovljeviča powołaču do serbiskeje diplomatiskeje služby, dokelž znaješe cuze rěče. Při tym nawukny z ludźimi wobchadžeć. Po dwěmaj lětomaj bě tale služba skónčena, a Milutin wróci so do swojeje serbiskeje domizny a džělaše nětko we wšelakich džělach swojeho wótcneho kraja. Wón so zahori za prodrurowe džělanje. W Praze da so za to dale kublać. Po swojim nawróće džělaše mjez małymi ratarjemi, kotřiž cokorowu řepu plahowachu, kotruž potom sčezka wotbudzěchu. Tuž natwari přeni serbisku drustwowu cokorowu fabriku. Za swoje wurjadne džěto bu wuznamjenjeny. Pozdžišo pak jeho zajachu jeho skutkowanja dla.

Skónčnje woteńdže do Čěskosłowakskeje, kotraž bu nětko jeho druha domizna. W Praze so woženi a džělaše w Škodowej fabrice jako ekspedient ratarskich mašinow. Hdyž pak powšitkowna hospodarska kriza přinidže, zhubi wón jako wukrajan bórže swoje džělo. Zo by swoju swójbu zežiwił, wotnaja sej burski statok a džělaše jako rólnik hač do kónca drugeje swětoweje wójny.

Mysle wo Serbskim cyrkwinskim dnju

Na čo myslimy, hdyž slyšimy „Serbski cyrkwinski džen“? Widzimy před sobu našich serbskich ewangelskich duchownych, hosći z tu- a wukraja, myslimy na zajimawe přednoški a rozpominanja a nic naposledk na cyrkej polnu Serbow, kotřiž su přichwatali, zo bychu Bože słowo slyšeli w swojej lubej serbskej rěči.

Haj, cyrkej polna serbskich kemšerjow — čehodla dyrbi to być wosebitosć Serbskeho cyrkwinskeho dnja? Hdže su wostali Serbja, kotřiž pjelnjachu cyrkwe na serbskich kemšach hišće na spočatku tutoho lětotka? Lochko so na tuto prašenje wotmołwi: Zemrěli su. Tak lochko pak so njewotmołwi na prašenje: A hdže su jich džěci, wnučki a wulke wnučki? Čehodla njechodža woni na serbske kemše? Woni njerěča abo nochcedža wjace serbsce rěčeć. Hańbuja so swojeje rěče, swojeje narodnosće, swojich serbskich staršich? Njeměli my Serbja hordži być na swoju serbsku rěč, na swoje rjane serbske drasty, na swoje krasne spěwy, na synow našeho naroda, kotřiž so prócowachu a so hišće prócuja wo swój serbski lud? Dyrbja być prócowanja našich wótcincow Zejlerja, Kocora, Čišinskeho — a kaž wšitcy rěkaja — podarmo?

Na lětušim Serbskim cyrkwinskim dnju slyšach Serbow z Wojerowskich kónčin so rozmołwjeć z hosćom z Čěskeje wo tutej problematice. „Wina je industrializacija Lužicy!“ — jemu rozkladžechu. Wězo hraje wona wažnu ról. Móže pak wona přeněmčić Serba, kotryž chce z cyleje wutrobje a wole być a wostać Serb? Ně! Wšako mamy dobre přikłady w našich wosadach.

Při tym myslu na słowa Hermannaxena: Serbja wostanu Serbja, tak dolho hač to sami chcedža.

Zeznajomće swoje džěci a wnučki ze serbskeje rěču a kulturu, ze serbskimi stawiznamy! Zašěpće jim zajim a lubosć k serbskej rěči do wutrobje! Chcemy tola, zo bychu so tež za 50 lět a pozdžišo wotměwali Serbske cyrkwinske dny z polnej cyrkwu serbskich kemšerjow!

T. G. (1955)

Starajmy so wo njón a za njón! Pomhaj Bóh je naš časopis!

Kaž jako džěco a młodzenc, tak bě Milutin w zrałych lětach hluboko wěrjacy čłowjek. Jeho prawosławne přeswědčenje bě w jeho wutrobje zwjazane z narodnosću, z lubosću k serbskej domiznje. Kak móhlo to hinak być pola syna luda, kiž bě 500 lět wojował přeciwo Turkam wo swoju wěru a narodnosć! Njeh bě Milutin Jakowljewič wosrjedź hinakwěrjacych, tak wón tola swojej cyrkwi swěrný wosta.

Hdyž bě bur, so wupláchu jeho ratarske studije. Daloko a šěroko bě wón přeni, kotryž wužiwaše jamy a silo. Wón jako přeni syješe džěcel mjez žito. Jeho susodza, mjeńši a wjetši burjo, wudračowani ludžo, so jenož z tym dźeržachu, zo kusk po kusk swoich polow rozpredawachu jako twarske městna. To znjewužiwachu spekulanc. Byrnjež bě inženjer Jakowljewič runje tak do džěla zapřehnjeny kaž wšitcy, tak wón tola čita, pisa a přemysluje a ma bórže swój plan.

W léce 1937 přiwa českosłowakske staćanstwo, zo by móhl swój wótcny kraj z brónju w ruce zakitać, přetož jemu hižom strach hrozeše. Za čas wojny pomhaše wón čerpjacym tak wjele, kaž jenož móžeše.

Hroznosće wojny a njeskónčene čłowske čerpjenja dachu inženjernej Jakowljewičej husto přemyslować wo prašenjach žiwjenja a smjerće. Serbska Biblija, kotruž bě po swojej maćeri namrěl, měješe swoje stajne městno mjez knihami při jeho ložu. Nocy w nich čitaše. Hdyž na kónc wojny přecelka jeho džěci nahle na tuberkulozu wumrě, wón při jeje rowje rěčeše wo zbudženju Jairusoweje dzowki. To běše jeho přenje předwanje w tym času, hdyž hišće njewědžeše, zo Bóh Knjez jeho powoła do duchownskeje služby.

Na kóncu wojny nawjaza přecělske styki ze sowjetskimi oficěrami a wójakami. Po wójnje wón na wšelkich městnach rjadowaše drustwowe ratarstwo. Při tym měješe njezbožo, zo traktorist do njeho zajědze. Wón dyrbyeše z kijom chodźić.

W tutym času hižom jedyn jeho synow w Leningradze na duchownstwo studowaše. Jeho žona podawaše nabožinu w bliskich wsach. Tuž jednoho dnja jeho překwapi přeprósenje zbožneho metropolita Prahi a cyleje Českosłowakskeje Jeleverja, kotryž jemu namjetowaše, zo by so stal z prawoslawnym duchownym. Wšitke jeho wobmyslenja metropolit z posměwanjom rozperši. Hišće w samsnej nazymje nastupi duchowny wótc Milutin swoje zastojnstwo jako farski wikar a wučer nabožiny w Marianskich kupjelach a 1. 1. 1950 bu za mješ-

nika wuswjećeny a wukonješe tole duchownske džělo hač do 1. 9. 1959.

Tam měješe wjele džěla. Dwě wosadze dyrbyeše wobstarać. Nimo Marianskich kupjel měješe hišće na šěsć městnach Bože služby dźeržeć. Jeho najwažniše skutkowanje pak běše jeho dušepastyrstwo. Wón so staraše wo Čechow, Slowakow a Ukraincow, kotrymž bě wojna w Karpatach domiznu zničila. Najradšo wšak běše mjez džěćimi, z kotrymž zarjadowa wulěty a so z nimi na wšelke wašnje zaběraše. Při wšěm so wěnowaše towaršnostnym nadawkam.

Z lětami so pohóršuje chorosć jeho wutroby, a dyrbi so dale bóle spušćeć na pomoc jeho cyrkwinskih předstejerjow. W léce 1959 móže jenož z najwjetšim napinanjom Bože služby wukonjeć. Posledni raz služeše při woltarju na swj. Trojicy, ale hižom jeho mocy wjace njedosahachu. Wón poda so k swojemu najmlódšemu synej na wotpočink. Jeho najstarši bu jeho naslědnik w Marianskim farstwie.

Duchowny Milutin je wostał w dopomnjeću wěrjacych jako farar a čłowjek, kiž je so prócował wo nowe formy. Wšitkim je rad pomhał. Čas žiwjenja je so bédžil z pjenježnej nuzu. Ženje njeje swoje zastojnstwo wužil k swojemu lěpšemu. Chudy je wumrěl, kaž je w chudobje žiwy był. Cyle jeho šatstwo by so hodžalo do małego brěmješka zwic. Wyše hač bohatswo plačeše pola njeho póćiwosć. Ženje so njeprocowaše wo přichilnosć bohatelych a mócných, dokož wیدهje jich prózdnotu a jich nječiste ruki. Stajnje wojowaše za dobru čłowskosć, přetož naša wutroba njemóže hinak, chce-li sebi swěrna wostać. Křesćan ma runje w tym móžnotu, swěrnosć swojemu Mištrej wopokazać.

Hižom 13 lět wotpočuje jeho proch na pohrjebnišću na Vyšehradze w Praze. Rjany pomnik swědči, zo tam čaka duchowny wótc Milutin na Jězususowy přichad, kotryž zbudži a budže čłowjekow prawje sudić.

Hlas pravoslavi 1975 č. 1
(skróćeny přeložk)

Ž wosadow

Chwaćicy. Arnošt Kubica z Chwaćic je w Knjezu wusnył. Swěru je wón lěta dolho Pomhaj Bóh roznošował. Chwaćanske cyrkwinske předstejerstwo so jemu při rowje džakowaše za jeho pilnu pomoc we wšelkich džělach wosady, wosebje pak při wobnowjenju Božeho doma. Na wšitkich našich Serbskich cyrkwinskih

dnjach a tež kónc februara kóžde lěto w Budyšinje mózachmy so wjesele z nim witać. Štóz je Arnošta Kubicu znał, je jeho lubo měł. Wulka ličba přewodzerjow bě za to widzomne znamjo. Mje z nim wutrobne přecelstwo wjazaše ze šulskich lět w Strožiji pola Rakec.

Wěčne swětło njeh so jemu swěći.
W.

Wobnowjenje Michałskeje cyrkwy w Budyšinje

Snadž sy ju hižom zbliska widžał. Na kóždy pad pak w předposlednim čisle našeho „Pomhaj Bóh“. Někotři su z hłowu wili a so dźiwali: Tajka pisana, čerwjeno-běla wěza wosrjedź šěrych murjow a twarjenjow stareho města. Druhich zaso slyšach smjěkotajo prajić: „Michałskim drje su pjenjezy wušle, zo wěžu domolować njemóžachu.“

Nó haj, njeh rěča, kaž chcedza, hač so jim lubi abo njelubi. Wěcywustojni mjenja, zo je wěza něhdy tak pisana byla, kaž tež druge wěže w jeje bliskosći. Hač maja prawje?? Znajmjeńša nětk Michałska cyrkej z wobrazu stareho města wóčko na so zložuje.

Štóz pak je wažniše, dyrbi so tu džakownje prajić. Cyla třěcha wěže je nětk z koporom zakryta. Slawny mišter Winter ze Šerachowa je to ze svojim pomocnikom derje dokonjał. Wosebje strašna wěc běše, znowa pozložanu kulu, jandžela, kiž so wjesele po wětřiku wjerći do wětra dujo, a hwězdu tam horjeka w styskej wysokosći připrawić. Bohu budž džak, wšo je so bjez njezboža wukonjało. „Koleni wšak mi třepotaštej“ – wuzna so swěrný pomocnik.

Wěza drje je hotowa, ale wokoło cyrkwy a we njej hišće wjele džěla na nas čaka. Nadzjomnje nam instancy a rjemjeslnicy slubjenja dźerža: cyrkej zwonka hišće dowuporjědźić, nowe durje zhotowić, scěny nutřka domolować, woltar a klětku wobnowić, ławki nastajeć atd. Hdyž so tole wšo lětsa hišće dokonja, so započatk přichodneho lěta byrgle zartwarja.

Wostařmy wjeseli w nadziji!
Bóh je nam hač dotal pomhał.

P. A.

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Serbow. – Wuchadza jónkróc za měsac z licencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola předsydy Ministerskeje rady NDR. – Rjaduje Konwent serbskich ewangelskich duchowných. – Hłowny zamotwity redaktor: superintendent Gerhard Wirth-Njeswačidski. – Ludowe nakładnistwo Domowina, Budyšin. – Čisć: Nowa Doba, čisćerňa Domowiny (III-4-9-1507)